

Ezüst és arany portékák¹

1: Az Thecában, mely két záros, és amelynek egyik kolcsa
az D. Curatornál, más pedig az Egyházfiaknál szokott állani,
vadnak e következő: Ezüst marhái a T. Ecclesiának

Elsőben: Kannák

1-o. Vagyon két vagyis egy pár ezüst sima ejteles kívül tarkán aranyos fedeles kanna, melyeknek egyikének oldalára magyarul, a másikra pedig magyar betűkkel de szászul egy nagy olasz koszorú formában ez vagyon írva: *Ez legyen az Istennek dicséretére, az ő AnyaSzentegyházának asztalának tiszteletére, átkozott legyen valaki ezt magának tulajdonítva.* Anno Domini 1606.

A fedelén pedig mindegyiknek, melyeknek tetején angyal szemléltetik, ilyen írás vagyon: *Georg Eiben Catharina*. A fenekén egyiknek semmi írás sincs, a másiknak fenekére pedig ez vagyon írva: ...

Emellett két karakai abrosz a két asztalra való, és ötven aranyokat, az két egyháznak, építésére való. Nyom a kettő a mostani megmérés szerint 93 lothot.

2-o. Egy más ezüst fedeles trébellese kanna, belül egészen, kívül tarkán aranyos, melynek az ajaka kívül való aranyozásának alsó részén ezek az négy betűk vadnak: *S. M: L. O.* Smeltzer Lőrintzet teszen, aki ajándékozta, nyom 52 lothot.

¹ Átírás: Az Tiszteletes Kolosvári Unitaria Ecclesiának Ingo és Ingatlan Iavainak, Reditussainak és Expensainak Conscriptioja de anno 1807 xxx 1813. egy arra kirendelt Biztosságnak Tagjai által Nr I.

Másodszor: Poharak

3-o. Két vagyis egy pár hat ajakú konorozott, a derekában pedig tizenkét szegletű, belül egészen, kívül tarkán aranyos öreg kehely forma poharak, minden írás nélkül. Nyomnak a kettő 184 lothot. Újracsinálta ötves Szakáll János.

4-o. Egy magos fedeles lábos, ezüst pohár, mely kívül az fedelen kívül lévő ezüst bokrétáján kívül egészen aranyos, belül pedig az szájának széle. Külső ajakára ez vagyon metszve: *N. Hunyadi Ferentz és Almási Borbára ajándékozta a Kolosvári Unitaria Ecclesiának Isten ditsőségére. 1731-ben, nyom 55 ½ lothot.*

5-o. Más fedeles törpébb virágos aranyos pohár, melynek fedelén belül van írva: *renovat 1780, nyom 45 lothot.*

[6.old]

6-o. Egy fedeles talpas hólyagos tiszta ezüst pohár, felső ajakán alól az oldalára vagyon ilyen írás metszve: *Az Kolosvári Unitaria Ecclesianak Anno 1699. Kozma Borbára adta ezt a pohart. Az fedelén álló férfinak pedig egyik kezében való paissának egyik felére ez van írva: Homo memento mori: a másik felére pedig: Anno Domini 1693, nyom 36 lothot.*

7-o. Egy kehely forma kosaros talpas filegranos kívül belül aranyos pohár, melynek ajakára kívül ilyen írás vagyon: *Az egy igaz Istennek tisztességre, a Sz. Gyülekezetnek épületére tsináltatta Töltséres Péter. Anno 1636. die 12-a Marcy. Nyom 38 lothot.*

8-o. Egy hólyagos talpas fedeles ezüst pohár, kívül belül aranyos, melynek fedelén álló s az egyik kezében zászlót tartó képnek másik kezében lévő paissán vagyon ez az esztendő szám: 1629, nyom 28 Lothot.

9-o. Egy ezüst kívül belül egészen aranyos talpas hólyagos pohár, melynek az ajakán kívül ilyen írás vagyon: *Csináltatta Isten tiszteletére Gyerőffi Györgyné asszony: N. Ke: Ka: Kemény Katát teszen. 1687, nyom 16 lothot.*

10-o. Egy konoros hólyagos fedeletlen talpas régimódi, kívül belül aranyos pogán pénzes forma pohár minden írás nélkül ilyen jeggyel: S/M nyom 32 ½ lothot.

11-o. Egy ezüst új pohár belül aranyos kívül elegyes reá való tángyérjával együtt, melynek az ajakán ily írás olvastatik: *Kol. ötves Szakáll János és A. R. Biro Susanna. 1794 1-a Juniy. 28 lothot nyom.*

12-o. Egy ezüst filegranos talpas fedeles pohár, melynek a dereka egy ember, kinek sida a kezében, a száján körül ez az írás: *Rakosi N. Ferentz és Rázmán Hedviga adták a Kolos. Unit. Ecclesiának 1785. nyom 17 lothot.*

13-o. Egy ezüst pohár, melynek külső ajaka aranyos, az fenekén pedig ily betűk látszanak: P. H. R. Petrygevith Horváth Rebeka; hozzá illő fejér ezüst tángyérrel, melyen írás nincsen. Nyom 20 ½ lothot

14-o. Egy küsded ezüst pohár, trebellezett talppal, belül egészen, kívül tarkán aranyos, a trébellezése meg vagyon aranyozva, a derekán három ember kép, nyom 9 ¾ lothot.

[7.old]

15-o. Egy más Küsded ezüst poharacska, a teteje az aljához hasonló, talpos, csak kívül aranyos trébellezéssel: cum Inscriptione a derekába egy kis koszorú formában: *Üstgyártó János, 1652. nyom 14 lothot.*

16-o. Egy ezüst betegekhez hordoztatni szokott négy darabokból álló, de egymásban járó edény

/: a:/ egy kenyérnek való csésze, mely belül aranyos valamint a külső ajaka is, a feneke szélén ezen metszés: *R. A: N: Fe: R A Z: H E D: 1788 RA[kosi] NAGY FE[renc] RAZ[mány] HED[viga] 1788.*

/: b:/ egy bor vivő edény, mely belül aranyos, kívül csak az ajaka: az alján kívül ez az írás: *Rakosi Nagy Ferentz és Rázmán Hedviga csináltatták az maguk költségekkal a V. Unitar. Ecclesiának betegek számára 1788. A fenekén alól ez az írás: Fecit Joh. Szakáll. Reg. Fiscal. Auricampsor et Pagamentarius. 1788..*

/: c:/ ezen most írt edénynek a fedelén vagyon ez a metszés: *Ra: N: Fe: Ra: Hed: 1788. RA[kosi] NAGY FE[renc] RAZ[mány] HED[viga] 1788*

/: d:/ egy kis talpos pohár, belül egészen, kívül csak az ajaka aranyos ilyen írással: *Matth. Cap. VIII. vers 8: Uram, nem vagyok én arra méltó, hogy az én házamba jöjj, hanem csak szóval parancsolj és meggyógyul a te szolgád és szolgálod. [URAM NEM VAGYOK ÉN ARRA MÉLTÓ HOGY AZ ÉN HÁZAMBA JÖJJ, HA NEM TSAK / SZOVAL PARANTSOLJ, ÉS*

MEGGYÓGYUL Á TE SZOLGÁD ÉS SZOLGÁLÓD. MAT. VIII. V.8.] Ezen pohárnak a fenekén megint ezek a betűk: *Ra: Nagy: Fe- Ráz: Hed: 1788.* Ezen négy darab ezüst edények egy bőrtokban állnak, és nyomnak 32 lothot.

Harmadszor: Tányérok

1-o. Két egyenlő mekkoráságú aranyos szélű ezüst tángyér, melynek az egyikén semmi írás nincsen, a másiknak közepén vagyon ez a két betű: *S: M.* ezen betűk között valamely címer, melyen felül vagyon 1650 esztendő. Nyom a kettő 56 lothot, ezen a kenyér szokott osztogatni.

2-o. Más kisebb hasonló mekkoráságú két ezüst tángyér arany szélű minden írás nélkül, megint kenyérnek való, nyom 23 lothot.

3-o. Más még annál is kisebb két ezüst tarkásan aranyozott tángyér, melynek egyikén vagyon egy aranyozott címer metszve, és az körül ilyen inscriptio: *Gyerőffi Györgyné Kemény Kata, 1693.* A másakra minden írás nélkül való. Használtatik a poharakra fedélnek, nyom a kettő 11 lothot.

4-o. Más kis ezüst tángyér lengyel szók rajta. Körül az közepén *Anno Domini 1700.* látszik. Nyom 5 ½ lothot.

[8.old]

2-do. Az három kolcsu vas parkányos 1652 készült fejr ládában, melynek kolcsai a fennebb írt két kolcsú záros thécában tartattnak, találtattak e következő ezüst marhák.

1-o. Poharak

1-o. Egy egészen aranyos ember fejes ezüst pohár. *P: H: Rebeka: Petrygyevith Horváth Rebeka* ajándéka. Nyom 30 ½ lothot.

2-o. Egy ciradás selleg ezüst pohár kívül belül aranyos ilyen inscriptioval: néhai Kedves Jo Úr Kmita János uram emlékezetére meghagyatott özvegye I. n. Dési Iudith asszony ökegyelme ajándékozta a kolozsvári Unitaria Tiszt. Lengyel Ecclesiának Anno 1748. Nyomott 20 Lothot.

3-o. Egy régimódi széles szájú selleg ezüst pohár, kívül belül ajaka aranyos a fenekére vagyon belül egy fél kéz metszve, melyre vadnak ilyen betűk metszve: I. L. W. 1587. kívül pedig az ajakán ilyen írás vagyon metszve: Száz: Fenes: So:bo. Gör. 1628. nyomott 14 ½ Lothot.

4-o. Egy fél kupás ezüst capás pohár, ilyen inscriptioval az oldalán: Poculum hoc Eccles. Polon. Unit. In Transylvania exuli Sacro usui – D. D. I. Pia matrona D. Catherina D. Is. Herrmanni P. M. vidua. Claudi. A. D. MDCLXX. Nyomott 15 ½ lothot.

5-o. Egy régimódi csikos dereku ezüst pohár, melynek külső ajakán három sor lengyel Inscriptio vagyon: A. D. MDCC. Claudiop. Nyom 25 lothot.

6-o. Egy kis capás selleg poharacska, belül egészen, kívül pedig alól fejül a szélén aranyosok, melynek oldalára kívül ilyen írás van metszve. Jonás Deák 1641, nyomott 6 lothot.

2-o: Tányérok

1-o: Egy ezüst tángyér, Kemény Kata ajándéka. 1693. nyomott 10 ½ lothot.

2-o: Egy a felső részén egészen aranyos ezüst tányér, melynek szélére fellyül ilyen írás van metszve: In Honore Regis, et pro Salute Gregis, pro Sacello Iklodiano 1680 Andreas Tholdalagi, nyomott 9 lothot.

3-o: Egy más tarkás aranyozású ezüst tángyér, melynek fenekén van fel metszve: *Anno Domini 1703. p. 33.* nyomott 9 ¾ lothot.

[9. old]

3-o: Apróság arany és ezüst portékák

1-o: Egy tarka hosszukó iskatulyába, öt arany pénzetske egy egy német Forintos, mely a fejedelem Rákóczi pénzének tartatott, egy réz Leopoldus márjással.

2-o: Egy hólyag zacskóba öt fejű aranygyűrű, mely 40 német forintra betsültetett, egy ezüst nadrág csatt, tizenegy apró kerek ezüst gombokkal, és 2 pikkelyekkel együtt. Nyomott 3 1/8 lothot.

3-o: Egy egészen aranyos kis angyal forma ezüst képetske, az kerek iskutulyába egy kis ezüst levéllel tévé, nyomott 1 7/8 lothot.

4-o: Egy kék tarka kerek iskutulyában pogány régi pénz 74 darab. Benne lévő 1759-ben tett jegyzéssel, nyomott 16 lothot.

5-o: Vadnak egy vászon zatskóban holmi régi apró kis pénzek batkák², egy néhány nagyobbak is közöttük, most nem elkölthetők, mindössze nyomott 53 Lothot. Az ezüstje igen rossz.

6-o: Vagyon egy más a zacskóba pappirosban takarva holmi régi lengyel polturák³, sustakok; ismét más pappirosban holmi haszontalan üvegecskék ötves munkában valók, nyomott 25 lothot.

- Nota 1-o: Ezen jeles portékái a tiszt. Unit. Ecclesiának, kivált amelyek a thecában és ladában tartattak, és az Úr asztalára használtattak, több felsőbb rendelkezéknél fogva megmérettettek és hitelesen azok 30 font ezüstre mérettettek. Ennek bátorságos birtokában, noha terhes körülállások között volt az tiszteletes Ecclesia, míg ebből a maga szüksége miatt kénytelen nem vala eladnia melyből való eladást lehet látni in serie: Az ingó és ingatlan... melyekből kitetszik, hogy Anno 1810 szükség felett lévő ezüsteit 2375 Rforintokban akkori bankó Forintokban kénytelen volt eladni, mely pénz hova erogalodott vide rationem ejusdem anni.
- Nota 2-o: Ezen ezüst klenodiumait Ecclesiának régibb időkbe midőn két oratoriumuk volt, a két templomban külön használta, a lengyel clenodiumait pedig az lengyel Ecclesiák a maga volt oratoriumában használta. Megépülvén pedig 1796 Belső Magyar utcai templomunk, ezeknek használata a három sátoros ünnepeken, változtatva volt az úrasztalán kitéve. Csupán a sub nr: 14 és 15 leírt poharak tányérokkal együtt, a Tiszt. Papoknak által voltak adva a keresztelés alkalmatosságára, melyek régéntén az Ecclesiának jövedelmét növelték. Az sub nr: 16. leírt betegekhöz hordozni szokott edénye egy börtokban áll még ma is a Tiszt. első papuknál.

² Igen csekély értékű régi aprópénz; a német krajcár 1/3-ad része

³ Régi magyar váltópénz a 17–18. századból, amely másfél krajcárt ért

[10.]

- Nota 3-o: Ezen meg írt és eladott ezüst klenodiumain kívül voltak még Ecclesiának sok ezüst marhái, amely még tetszik azoknak régistromaiból melyeket részszerént itten szükség megemlíteni, mindazért, hogy azon kegyes conferens jó embereknek nevei említessenek, mindazért hogy sok ezüstünknek létéről némely atyánkfiai elhitetve lévén azoknak hova létükről tudósítassanak.

Elhallgatva tehát azon időszakaszt, azaz 1644 esztendőttől fogva 1716-ig amelyben a mi kolozsvári mater Ecclesiánk a nemes közösségünkkel egy volt, és amelyben azon időszakaszbeli élők de felette jóltevő atyánkfiai nevezetes segedelmekkel voltak ezüsbéliekkel és akiknek nevei megtetszenek részszerint mind általunk mind pedig a statusunk némely tagjai által regisztrált Testamentum Levelekből, részszerint pedig azon időbeli Protocollumokból, Curatori Ratiókból, és akkori ezüst Marhák Conscriptiójából; és amely már különben is nagy részben az úgynevezett Statusunk Fundationale Protocollumában is rendesen feljegyeztetve találhatunk. Említést teszünk csupán azon Ezüsteinknek hova létéről, melyeket 1716-tól fogva, amikor erőszakosan a Rkatolikusok által mindenüktől megfosztattunk, a mi Ecclesiánk mind a maga mind a Statusunk ujjabi Subsistentiájára eladogatott, hol kevés hol nagy számmal egész 1810. esztendeig.

1-o: Adott el Ecclesiánk 1717 az bécsi Expeditiojára Tartzali Agens Urnak felküldeneki 100 [azaz] száz aranyoknak kipótlásában nagy számú ezüst Clenodiumait. Vide Protocollum ab anno 1710–1718.

2-o: Abban az esztendőben több ezüstjeinkkel együtt vétetődött el a Catholikusok által egy nagy pohár. Többekhez is just formáltak volt mint megtetszik azon spenficatióból, melyet 1716 augusztusában Huszár Péter és Katona ötves regiusok írtanak.

3-o: Az Tasintzki egész legatumát kikeresni és felvenni szándékszó Ecclesiánk, annak úti költségére megint sok ezüstjét adta úgy hogy 100 aranyra kipótolhassa, melyet Jó Sámuelnek vexel által adott Bécsben. Eddig az 1716 fizetett ezüst marhák conscriptiója adódott el a fennebb írt ezüst clenodium.

4-o: Az 1720 vitetett Corust Conscriptio már kevesebb lévén, csak az ez... az esztendő után legaltattakból adódtak el, némely ezüst edények az Thimothe Dánielné 1723-ban legalt pohara, a Collegiumban vagyon.

[11. old]

5-o: 1724-ben Curator Teleki Ferentz által 9 ½ aranyat nyomo, és egy aranygyűrű az nagy kanna ujj aranyozására fordittatott. 1725-be három gyűrű, egy rubintos, egy gyémántos, egy smaragdos adatott által. Vide protocollum az Eccla...

6-o: 1730 egy ezüst aranyos palackot adott el a városnak, aki Generalis valles számára vette gr

7-o: 1731-ben Hunyadi Ferentz és Almási Borbára legált ezüst poharát, eladta 1810-ben a többekkel együtt.

8-o: 1732-ben Biró Györgyné Stentzel Klára kannáját Curator Hunyadi Ferentz praesentiájában, mely 30 lothot nyomott, eladta az Ecclesia a salaristák fizetése pótlásába 1760.

9-o: 1747-ben Karainé nevű kegyes asszony ezüst poharát, mely az Ecclesia javai közt meg cédulázva találtatott, Csokfalvára vitte Ifj Agh István Uram.

10-o: 1748-ban Kmita Jánosné Dési Judith 28 lothos poharát Hunyadi Ferentz eladja 1756; hanem Hunyadi Sámuel visszaadja 1768. Eladatott 1810-ben a többekkel együtt.

11-o: detto - Bitai Anna Sondort Mihályné poharát: SO. BO jegy alatt, eladta 1810-ben.

12-o: 1749 legált Enyedi Sámuel esperest özvegye 14 lothos ezüst kívül belül aranyos poharat. Eladatott 1763 a salaristak fizetésére.

13-o: 1750-ben Torotzkai Kata Gejzanovius Adam társa egy 6 lothos ezüst pohárt, melyen Jonás deák van írva. Eladta 1810-ben.

14-o: 1757-ben a Kádár János legátumából a successor által adott ezüst pohart eladta püspök Sz. Ábrahám a Bágyoni Ecclesiának, mely pénz a salariumában imputálódott.

15-o: 1784-ben küldött az Ecclesia az Hora világ által kipusztult Tiszteletes Abrudbányai Ecclesiának egy úrasztalára való ezüst poharat.

16-o: 1810-ben a specificatioja szerint több ezüstjeit is, melyek szükség felett voltanak eladta szegény Ecclesiánk [1810-es jegyzőkönyvben feljegyzik az eladást, 2375 Rft, November 11. gyűlés, 48. o.]

és így

- Nota 4: Ma vagyon Ecclesiánk birtokában az ezüst clenodiumaink közül csupán a sub nro: 1: alatt megjegyzett 2 kanna, a sub nro: 3: leírt pohár, sub nro: 7: 8: 11: 12: és 16: leírt poharak és a tángyérok közül a sub nro: 1: 2: 3: leírt ezüst tángyérok, melyek összességgel megmértvén 555 Lothot nyomnak.

[12. old]

On szerszámok az úgynevezett Lengyel ládában

1-o: Egy virágos habos három lábú fedeles kanna, cum inscriptione: S: P. 1537

2-o: Egy törpe fedeles hólyagos circiter egy kupás kanna, a fenekén ilyen inscriptio: Unitar: Eccla. VE.

3-o: Más tölcséres szájú fedeles három fertályos kanna, cum inscriptione. a fülein: Magj. Uttzai Templom, az fedelin 1625.

4-o: Egy gombos fedeles egy kupás kanna, a fülén ilyen inscriptio: M:E, a derekán egy koszorúban: I. W. Z. 1640.

5-o: Egy kehely forma pohár ezen írással: ezt a poharat csináltatta Gyegyai Pálné asszony és Echárd Mihályné, Lonai Mihályné asszony az Unitar. Ispotállynak számára 1736. 24 X-bris.

6-o: Egy kupás kanna a derekán egy koszorúban ilyen írás és: VE 1714.

7-o: Két egyforma tángyér minden írás és bélyeg nélkül.

8-o: Más két ón tángyér, melyek közül a mélyebbiken ez az írás: *az Magyar utzai templomhoz valo Kolozsváratt 1623. Sz Péteri.* a másikon ez az írás: *a Magyar utzai templom asztalára valo az Ur vatsorájával valo éléskor 1623 Kolozsváratt.*

9-o: Vagyon más nagy ón tángyér ilyen írással: a Kolozsvári Sz Péteri templom

10-o: Vagyon más kisebb tángyér ilyen írással: Vertsel Borka 1730

11-o: Egy cifra képekkel kimetszett ón tángyér, melynek a közepén némely szók vadnak: noe ging ...1619.

12-o: Egy alamizsnát elfogadó mélyecske tángyér, minden írás nélkül.

Réz Edények

1-o: Egy régi forma harang formájú réz gyertyatartó.

2-o: Egy réz füstölő 3 lábú fedeles lábos ilyen írás rajta: *Az edényt adta Szakáll Ferentz az v. Kolosv. Unit Ecclanak temetési szükségre anno 1796.*

3-o: Egy réz csengettyű vas perselyhez láncolva, mely alamizsna kéregetni volt székről székre.

4-o: Az két harangjaink, melyek más Conscriptioban említettnek az új harangjaink maszájába bele öntették.